C/2024/6008

9.10.2024 г.

Препоръки към националните юрисдикции относно отправянето на преюдициални запитвания

(C/2024/6008)

Откакто на 1 септември 2024 г. влезе в сила Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2019 на Европейския парламент и на Съвета от 11 април 2024 година за изменение на Протокол № 3 относно Статута на Съда на Европейския съюз ([1]), Съдът вече споделя с Общия съд на Европейския съюз компетентността да се произнася преюдициално по тълкуването на правото на Съюза или валидността на актовете на институциите, органите, службите и агенциите на Съюза.

Поради огромното значение на промяната е необходимо да се актуализира текстът на препоръките към националните юрисдикции относно отправянето на преюдициални запитвания ([2]). Както и в предишните си редакции, настоящите препоръки припомнят основните характеристики на преюдициалното производство и факторите, които националните юрисдикции трябва да отчитат, преди да сезират Съда, но наред с това осигуряват на тези юрисдикции практически насоки не само за формата и съдържанието на преюдициалните запитвания, а и за предварителния им анализ, който се извършва при постъпването им в Съда с цел да се определи кой съд е компетентен да ги разгледа. Щом се определи това, преюдициалното запитване се разглежда по практически еднакъв начин или от Съда, или от Общия съд. Освен в изключителните случаи на преразглеждане, постановяваните от Общия съд актове са окончателни и имат същата сила като актовете на Съда.

([1]) ОВ L, 2024/2019, 12.8.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2019/oj.

([2]) ОВ C 380, 8.11.2019 г., стр. 1.

Съдържание

		Точки
Въведение		1—2
I.	Разпоредби, приложими към всички преюдициални запитвания	3—39
	Автор на преюдициалното запитване	3—7
	Предмет и обхват на преюдициалното запитване	8—11
	Подходящ момент за отправяне на преюдициалното запитване	12—13
	Форма и съдържание на преюдициалното запитване	14—20
	Защита на личните данни и анонимизиране на преюдициалното запитване	21—22
	Изпращане на преюдициалното запитване и преписката по националното дело до Съда	23—24
	Определяне на компетентната по преюдициалното запитване юрисдикция от страна на Съда	25—29
	Взаимодействие между преюдициалното запитване и националното производство	30—32
	Съдебни разноски и правна помощ	33—34
	Развитие на производството пред Съда или Общия съд и действия на запитващата юрисдикция след постановяването на съдебния акт на Съда или Общия съд	35—37
	Възможност по изключение Съдът да преразгледа съдебния акт на Общия съд	38—39
II.	Разпоредби, приложими към преюдициалните запитвания, при които е необходима особена бързина	40—48
	Условия за разглеждане на делото по реда на бързото и на спешното производство	41—43
	Искане за разглеждане на делото по реда на бързото или на спешното производство	44—46
	Кореспонденция между Съда или Общия съд и запитващата юрисдикция и страните по главното производство	47—48
Приложение — Основни елементи на преюдициалното запитване		

Въведение

1. Преюдициалното запитване, предвидено в член 19, параграф 3, буква б) от Договора за Европейския съюз (наричан по-нататък „ДЕС“) и в член 267 от Договора за функционирането на Европейския съюз (наричан по-нататък „ДФЕС“), е основополагащ механизъм на правото на Европейския съюз. Целта му е да гарантира еднаквото тълкуване и прилагане на това право в рамките на Съюза, като предостави на юрисдикциите на държавите членки средство, което им позволява да сезират Съда на Европейския съюз с преюдициални въпроси относно тълкуването на правото на Съюза или валидността на актовете на институциите, органите, службите и агенциите на Съюза, с уточнението, че всички преюдициални запитвания трябва да се изпращат до Съда, но на отправяните от националните юрисдикции въпроси ще отговаря или Съдът, или Общият съд, в зависимост от предмета на запитването.

2. Преюдициалното производство се основава на тясно сътрудничество между Съда и Общия съд, от една страна, и юрисдикциите на държавите членки, от друга. За да се гарантира пълната ефективност на това производство, е необходимо да се припомнят основните му характеристики и да се направят някои уточнения с цел изясняване на — по същество еднакво формулираните — разпоредби на процедурните правилници на Съда и Общия съд, по-конкретно във връзка с автора, предмета и обхвата на преюдициалното запитване, както и с формата и съдържанието му. Тези уточнения — които се отнасят за всички преюдициални запитвания (I) — са допълнени с разпоредби относно преюдициалните запитвания, при които е необходима особена бързина (II), а също и с приложение, в което накратко се обобщават всички елементи, които трябва да съдържа преюдициалното запитване.

I. **Разпоредби, приложими към всички преюдициални запитвания**

Автор на преюдициалното запитване

3. Компетентността на Съда и на Общия съд да се произнасят преюдициално относно тълкуването или валидността на правото на Съюза, се упражнява единствено по инициатива на националните юрисдикции, независимо дали страните по главното производство са изразили желание за отправяне на преюдициално запитване. Доколкото националната юрисдикция носи отговорността за последващото съдебно решаване на спора, с който е сезирана, на нея и само на нея принадлежи компетентността да преценява, предвид особеностите на всяко дело, както необходимостта от преюдициално запитване, за да може да постанови решението си, така и релевантността на въпросите, които поставя.

4. Качеството „юрисдикция“ се тълкува като самостоятелно понятие на правото на Съюза, при което се взема предвид съвкупност от фактори, като това дали запитващият орган е законоустановен, дали е постоянно действащ, дали юрисдикцията му е задължителна, дали производството е състезателно, дали този орган прилага правни норми и дали е независим.

5. Юрисдикциите на държавите членки могат съответно да подават преюдициално запитване до Съда, когато считат, че за да постановят решение, е необходимо Съдът или Общият съд да реши даден въпрос относно тълкуването или валидността на правото на Съюза (вж. член 267, втора алинея ДФЕС). Отправянето на преюдициално запитване може да се окаже особено полезно, когато пред националната юрисдикция се поставя нов тълкувателен въпрос от общ интерес за еднаквото прилагане на правото на Съюза или когато съществуващата съдебна практика видимо не дава необходимата яснота при несрещана до момента правна или фактическа обстановка.

6. Когато съответният въпрос е повдигнат по висящо дело пред юрисдикция, чиито решения не подлежат на обжалване съгласно националното право, тази юрисдикция е длъжна да отправи преюдициално запитване (вж. член 267, трета алинея ДФЕС), освен ако вече има установена съдебна практика в тази област или ако не остава място за разумно съмнение относно правилното тълкуване на съответната правна норма.

7. Също така от постоянната съдебна практика следва, че националните юрисдикции могат да отхвърлят повдигнатите пред тях възражения за невалидност на акт на институция, орган, служба или агенция на Съюза, но единствено съдът на Съюза има компетентността да обяви такъв акт за невалиден. Ето защо, когато се съмнява във валидността на такъв акт, съответната юрисдикция на държава членка е длъжна да отправи преюдициално запитване, като изложи причините, поради които има такива съмнения. След това в зависимост от предмета на преюдициалното запитване по него ще трябва да се произнесе или Съдът, или Общият съд (вж. т. 25—29 по-нататък).

Предмет и обхват на преюдициалното запитване

8. Преюдициалното запитване трябва да се отнася до тълкуването или валидността на правото на Съюза, а не до тълкуването на националните правни норми или до фактически въпроси, повдигнати по главното производство.

9. Съдът и Общият съд могат да се произнесат по преюдициалното запитване само ако правото на Съюза е приложимо по делото, разглеждано в главното производство. За целта е необходимо запитващата юрисдикция да изложи всички релевантни обстоятелства от фактическа и правна страна, въз основа на които смята, че в конкретния случай биха могли да се прилагат разпоредби от правото на Съюза.

10. Във връзка с преюдициалните запитвания относно тълкуването на Хартата на основните права на Европейския съюз е важно да се припомни, че по силата на член 51, параграф 1 от Хартата нейните разпоредби се отнасят за държавите членки единствено когато те прилагат правото на Съюза. Въпреки че хипотезите на такова прилагане могат да бъдат различни, от преюдициалното запитване трябва все пак ясно и недвусмислено да личи, че по делото, разглеждано в главното производство, е приложима норма от правото на Съюза, различна от Хартата. Когато правното положение не попада в приложното поле на правото на Съюза, съдът на Съюза няма компетентност да се произнесе по преюдициалното запитване, а евентуално изтъкнатите от запитващата юрисдикция разпоредби на Хартата сами по себе си не могат да обосноват тази компетентност.

11. Накрая, въпреки че за произнасянето си Съдът и Общият съд непременно вземат предвид правната и фактическа обстановка по спора в главното производство, така както е определена от запитващата юрисдикция в преюдициалното ѝ запитване, те самите не прилагат правото на Съюза към този спор. Когато се произнасят по тълкуването или валидността на правото на Съюза, Съдът и Общият съд се стараят да дадат отговор, полезен за решаването на спора в главното производство, но запитващата юрисдикция е тази, която трябва да направи конкретните изводи от отговора, и ако е необходимо, да остави без приложение националната разпоредба, обявена за несъвместима с правото на Съюза.

Подходящ момент за отправяне на преюдициалното запитване

12. Националната юрисдикция може да изпрати преюдициално запитване до Съда веднага щом установи, че за да постанови решение, е необходимо произнасяне по тълкуването или валидността на правото на Съюза. Всъщност именно тя може най-добре да прецени на какъв стадий от националното производство следва да отправи такова запитване.

13. Доколкото обаче това запитване ще послужи за основа на производството, което ще се проведе пред Съда или Общия съд, и трябва да може те да разполагат с всички данни, които им позволяват да проверят дали е от компетентността им да отговорят на поставените въпроси, а ако е така — и да дадат полезен отговор на тези въпроси, необходимо е решението за отправяне на преюдициално запитване да се вземе на стадий на производството, в който запитващата юрисдикция е в състояние да определи достатъчно точно правната и фактическата обстановка по делото, разглеждано в главното производство, както и правните въпроси, които то поставя. Освен това в интерес на доброто правораздаване може да се окаже препоръчително запитването да бъде отправено след провеждането на устни състезания.

Форма и съдържание на преюдициалното запитване

14. Формата на преюдициалното запитване се определя от националното право, но не бива да се забравя, че това запитване служи за основа на производството пред Съда или Общия съд и се връчва на всички заинтересовани субекти по член 23 от Протокола относно Статута на Съда на Европейския съюз (наричан по-нататък „Статутът“), и по-специално на всички държави членки, за да се вземе евентуалното им становище. Произтичащата от това необходимост от писмен превод на преюдициалното запитване на всички официални езици на Европейския съюз съответно предполага запитващата юрисдикция да го формулира просто, ясно и точно, без излишни подробности. Опитът показва, че десетина страници често са достатъчни, за да се изложат по подходящ начин правната и фактическата обстановка на преюдициалното запитване и мотивите за сезирането на Съда.

15. Съдържанието на преюдициалното запитване е определено еднакво в член 94 от Процедурния правилник на Съда и в член 199 от Процедурния правилник на Общия съд и е обобщено накратко в приложението към настоящия документ. Освен да включва текста на отправените преюдициални въпроси, преюдициалното запитване трябва:

— да съдържа кратко изложение на предмета на спора по главното производство и на релевантните факти, така както са установени от запитващата юрисдикция, или поне изложение на фактите, на които се основават преюдициалните въпроси,

— да възпроизвежда съдържанието на приложимите в случая национални разпоредби и ако е необходимо — релевантната национална съдебна практика, и

— да излага причините, поради които запитващата юрисдикция има въпроси относно тълкуването или валидността на някои разпоредби на правото на Съюза, както и установената от нея връзка между тези разпоредби и националното законодателство, приложимо в главното производство.

Когато един или повече от предходните елементи не са налице, е възможно на основание член 53, параграф 2 от Процедурния правилник на Съда или член 225 от Процедурния правилник на Общия съд съответно Съдът или Общият съд с мотивирано определение да приеме, че не е от компетентността му да се произнесе по преюдициалните въпроси, или да отхвърли преюдициалното запитване като недопустимо.

16. В преюдициалното си запитване запитващата юрисдикция трябва да даде точните референтни данни за приложимите към фактите по спора в главното производство национални разпоредби, както и за разпоредбите от правото на Съюза, които иска да бъдат тълкувани или чиято валидност се оспорва. Доколкото е възможно, тези референтни данни включват както точното заглавие и датата на приемане на актовете, в които се съдържат съответните разпоредби, така и референтните данни за публикуването на тези актове. Освен това запитващата юрисдикция се приканва при посочване на съдебна практика да споменава номера ECLI (European Case Law Identifier) на съответния съдебен акт.

17. Ако смята, че това е необходимо за разбирането на делото, запитващата юрисдикция може да резюмира накратко основните доводи на страните по главното производство. Във връзка с това е уместно да се припомни, че писмено се превежда само преюдициалното запитване, но не и евентуалните приложения към него.

18. Запитващата юрисдикция може също така да изложи накратко гледната си точка за *отговора, който следва да се даде на преюдициалните въпроси*. Тази информация е особено полезна при провеждане на бързи или евентуално спешни производства.

19. Накрая, отправените преюдициални въпроси трябва да присъстват в отделна и ясно означена част от акта за преюдициално запитване, за предпочитане в началото или в края му. Те трябва да са разбираеми сами по себе си, без да е необходимо да се правят справки с изложението на мотивите на запитването.

20. От съществено значение за улесняване на прочита на преюдициалното запитване е то да постъпи в Съда напечатано, а страниците и параграфите му да са номерирани. Не се разглеждат ръкописни преюдициални запитвания.

Защита на личните данни и анонимизиране на преюдициалното запитване

21. За да се гарантира оптимална защита на личните данни при обработването на делото от Съда или Общия съд, при връчването на преюдициалното запитване на заинтересованите субекти по член 23 от Статута и при последващото разпространение на всички официални езици на Съюза на съдебния акт, с който се слага край на производството, *запитващата юрисдикция* — която единствена е напълно запозната с преписката по националното дело — *се приканва да анонимизира делото, като замести, например с букви, имената на физическите лица,* споменати в запитването, *и като заличи данните, които биха позволили да бъдат идентифицирани тези лица*. Всъщност поради повсеместното използване на новите информационни и съобщителни технологии, и по-специално на търсачките, анонимизирането е напълно безполезно, ако е направено след връчването на преюдициалното запитване на заинтересованите субекти по член 23 от Статута и публикуването на съобщението за съответното дело в *Официален вестник на Европейския съюз*.

22. Ако разполага с неанонимизиран вариант на преюдициалното запитване, съдържащ имената и пълните данни на страните по главното производство, и с анонимизиран вариант на това запитване, запитващата юрисдикция се приканва да изпрати на Съда и двата варианта, за да улесни обработването на делото от Съда или Общия съд.

Изпращане на преюдициалното запитване и преписката по националното дело до Съда

23. Преюдициалното запитване трябва да е датирано и подписано и да бъде изпратено на секретариата на Съда по електронен път или по пощата (Секретариат на Съда, Rue du Fort Niedergrünewald, L-2925 Luxembourg). По съображения, свързани по-специално с необходимостта да се осигури бързо обработване на делото и оптимална комуникация със запитващата юрисдикция, Съдът препоръчва тази юрисдикция да използва приложението e-Curia. Правилата за достъп до това приложение, което дава възможност за подаване и връчване на процесуални документи по електронен път, както и условията за използването му могат да се намерят на уебсайта на Съда: CURIA — Производство — Съд на Европейския съюз (europa.eu). За да се улесни обработването на преюдициалните запитвания от Съда и Общия съд, и конкретно писменият им превод на всички официални езици на Европейския съюз, националните юрисдикции се приканват наред с подавания чрез e-Curia оригинал на преюдициалното запитване да изпращат позволяващ редактиране вариант на запитването на следния адрес: editable-versions@curia.europa.eu ([3]).

24. Преюдициалното запитване трябва да постъпи в секретариата с всички документи, които са релевантни и полезни за разглеждането на делото от Съда и Общия съд, и по-специално с точните данни на страните по главното производство и евентуалните им представители, както и с преписката по делото в главното производство или копие от нея. Тази преписка (или копието от нея) може да се изпрати по електронен път или по пощата и ще се съхранява в секретариата през цялото времетраене на производството пред Съда или Общия съд, където заинтересованите субекти по член 23 от Статута ще могат да правят справки с нея, освен ако запитващата юрисдикция не укаже друго.

Определяне на компетентната по преюдициалното запитване юрисдикция от страна на Съда

25. По съображения за правна сигурност и бързина всички преюдициални запитвания трябва да се подават до Съда, но не непременно той ще отговаря на отправените от запитващата юрисдикция въпроси. Ще отговаря или Съдът, или Общият съд, в зависимост от предмета на преюдициалното запитване.

26. Всъщност, както следва от член 50б, първа алинея от Статута, Общият съд е компетентен да разглежда и да се произнася по преюдициалните запитвания по член 267 ДФЕС, които попадат изключително в една или в няколко от следните специфични сфери:

— общата система на данъка върху добавената стойност,

— акцизите,

— Митническия кодекс,

— тарифното класиране на стоките в Комбинираната номенклатура,

— обезщетяването и оказването на помощ на пътниците при отказан достъп на борда или при закъснение или отмяна на транспортни услуги,

— системата за търговия с квоти за емисии на парникови газове.

Член 50б, втора алинея обаче предвижда, че Съдът запазва компетентността си да разглежда и да се произнася по преюдициални запитвания, които повдигат самостоятелни въпроси за тълкуването на първичното право, международното публично право, общите принципи на правото на Съюза или Хартата на основните права на Европейския съюз. По тази причина всяко подадено до Съда преюдициално запитване съответно подлежи на предварителен анализ по описаните по-нататък правила, които са предвидени в член 93а от Процедурния правилник на Съда.

([3]) Позволяващият редактиране вариант представлява документ, изготвен с текстообработваща програма като Microsoft Word, Open Office Writer, Google Docs или Pages. За разлика от базираните на изображения формати като PDF, позволяващият редактиране формат прави текста директно използваем в цикъла на обработка на делото, и особено на етапа на писмения превод.

27. Ако след анализа на преюдициалното запитване председателят на Съда, подпомаган от заместник-председателя и първия генерален адвокат, прецени, че запитването попада изключително в една или няколко от специфичните сфери по предходната точка, той уведомява за това секретариата, който в такъв случай незабавно изпраща запитването на секретариата на Общия съд. Последният вписва формално запитването в регистъра и производството продължава пред Общия съд в съответствие с разпоредбите на неговия процедурен правилник, които са по същество еднакви с разпоредбите на Процедурния правилник на Съда.

28. Обратно, ако предварителният анализ на преюдициалното запитване доведе председателя, заместник-председателя и първия генерален адвокат до заключението, че това запитване спада към една или няколко от специфичните сфери, но наред с това се отнася и до други сфери или повдига самостоятелни въпроси за тълкуване на първичното право, международното публично право, общите принципи на правото на Съюза или Хартата на основните права на Европейския съюз, запитването незабавно се отнася за по-задълбочен анализ до общото събрание на Съда, в което участват всички съдии и генерални адвокати в Съда. Ако този анализ доведе Съда до заключението, че преюдициалното запитване спада изключително към една или няколко от специфичните сфери по член 50б, първа алинея от Статута, секретариатът на Съда незабавно изпраща запитването на секретариата на Общия съд и производството продължава пред последно посочената юрисдикция в съответствие с разпоредбите на нейния процедурен правилник. В противен случай производството продължава пред Съда в съответствие с разпоредбите на Процедурния правилник на Съда. Разбира се, секретариатът на съответната юрисдикция незабавно уведомява запитващата юрисдикция за резултата от този анализ и оттам нататък изцяло поема контактите с нея.

29. Когато констатира, че не е от компетентността му да се произнесе по преюдициалното запитване, Общият съд с определение го препраща на Съда съгласно член 54, втора алинея от Статута. Съгласно член 256, параграф 3, втора алинея ДФЕС Общият съд също така може на всеки стадий от производството да реши да препрати запитването на Съда, ако счита, че то изисква принципно решение, което може да засегне единството или съгласуваността на правото на Съюза. За препращането незабавно се уведомява националната юрисдикция.

Взаимодействие между преюдициалното запитване и националното производство

30. Въпреки че запитващата юрисдикция запазва правомощието си да постанови обезпечителни мерки, в частност в случаите на преюдициално запитване за преценка на валидността, подаването на преюдициално запитване все пак води до спиране на националното производство по делото до произнасянето на Съда или Общия съд.

31. По принцип производството пред Съда или Общия съд по преюдициалното запитване продължава, докато последното не бъде оттеглено от запитващата юрисдикция, но все пак не бива да се забравя, че ролята на Съда и Общия съд в преюдициалното производство е да подпомагат ефективното правораздаване в държавите членки, а не да формулират консултативни становища по общи или хипотетични въпроси. Тъй като преюдициалното производство предполага пред запитващата юрисдикция действително да има висящо дело, тя трябва да уведомява Съда или Общия съд за всяко процесуално събитие, което би могло да се отрази на висящността на делото пред самата нея, и в частност за всяко оттегляне на иска или жалбата, доброволно уреждане на спора в главното производство или друго събитие, което води до прекратяването на производството. Тази юрисдикция трябва също така да уведомява Съда или Общия съд за евентуалното постановяване на решение в производство по обжалване на акта за отправяне на запитване и за последиците от това за преюдициалното запитване. В интерес на доброто протичане на преюдициалното производство пред Съда, и по-специално за да не се стига дотам Съдът или Общият съд да влага време и ресурси по дело, което може да бъде оттеглено или да стане безпредметно, е важно тази информация да се съобщава на Съда или Общия съд в най-кратки срокове.

32. Националните юрисдикции следва също да имат предвид, че оттеглянето на преюдициалното запитване може да се отрази на движението на сходни дела пред запитващата юрисдикция. Когато решаването на няколко висящи пред запитващата юрисдикция дела зависи от отговора, който ще даде Съдът или Общият съд на отправените от нея въпроси, препоръчително е тя да съедини тези дела, преди да изпрати преюдициалното си запитване, за да има Съдът или Общият съд възможност да отговори на отправените въпроси въпреки евентуалното оттегляне на едно или повече дела.

Съдебни разноски и правна помощ

33. Преюдициалното производство пред Съда и Общия съд е безплатно и те не се произнасят по съдебните разноски на страните по висящия пред запитващата юрисдикция спор. По този въпрос следва да се произнесе запитващата юрисдикция.

34. Ако някоя от страните по главното производство не разполага с достатъчно средства, Съдът или Общият съд може да ѝ предостави правна помощ за покриване на направените от нея разходи, по-специално за представителство. Такава помощ обаче може да бъде предоставена само в случай че съответната страна не получава вече помощ съгласно националните норми или ако тази помощ не покрива или покрива само отчасти разходите, направени пред Съда или Общия съд. Във всички случаи тази страна се приканва да изпрати на Съда или Общия съд всички сведения и доказателства, позволяващи да се прецени реалното ѝ имуществено състояние.

Развитие на производството пред Съда или Общия съд и действия на запитващата юрисдикция след постановяването на съдебния акт на Съда или Общия съд

35. През цялото времетраене на производството секретариатът на Съда или секретариатът на Общия съд поддържа връзка със запитващата юрисдикция, на която изпраща копия от всички процесуални документи, както и евентуално исканията за уточнения или разяснения, счетени за необходими, за да бъде полезен отговорът на отправените от тази юрисдикция въпроси.

36. В края на производството, което по принцип се състои от писмена и устна фаза, Съдът или Общият съд се произнася с решение по отправените от запитващата юрисдикция въпроси. В някои случаи обаче Съдът или Общият съд може да се произнесе по тези въпроси, без да провежда устна фаза на производството и дори без да поиска писмени становища от заинтересованите субекти по член 23 от Статута. Такива са по-специално случаите, когато преюдициалният въпрос е идентичен с въпрос, по който Съдът или Общият съд вече се е произнесъл, когато отговорът на този въпрос се налага недвусмислено от съдебната практика или когато не оставя място за разумно съмнение. В такива случаи Съдът или Общият съд на основание член 99 или съответно член 226 от своя процедурен правилник се произнася бързо по отправения въпрос с мотивирано определение, което има същия обхват и същата обвързваща сила като съдебно решение.

37. След обявяването на съдебното решение или подписването на определението, с което се слага край на производството, секретариатът на съответната юрисдикция изпраща на запитващата юрисдикция съдебния акт, с който се слага край на производството. За разлика от решенията и определенията на Съда, решенията и определенията на Общия съд влизат в сила при условията по член 62б, втора алинея от Статута. Запитващата юрисдикция се умолява да уведомява според случая Съда или Общия съд за действията, които предприема в главното производство вследствие от посочения съдебен акт. Запитващата юрисдикция се приканва да изпрати крайния си съдебен акт с изрично упоменаване на номера на делото пред Съда или Общия съд на следния адрес: Follow-up-DDP@curia.europa.eu.

Възможност по изключение Съдът да преразгледа съдебния акт на Общия съд

38. Както следва от член 256, параграф 3, трета алинея ДФЕС, решенията, постановени от Общия съд относно преюдициални въпроси, могат по изключение да бъдат преразглеждани от Съда съгласно условията и ограниченията, предвидени от Статута, в случай на сериозен риск от засягане на единството или съгласуваността на правото на Съюза. В това отношение член 62, втора алинея от Статута уточнява, че в такива случаи предложението за преразглеждане на съдебния акт на Общия съд трябва да бъде направено от първия генерален адвокат на Съда в рамките на един месец от постановяване на този съдебен акт и че в срок от един месец от получаване на предложението на първия генерален адвокат Съдът трябва да се произнесе по това предложение и съответно да реши дали съдебният акт на Общия съд ще бъде преразгледан, или не. Ето защо от тези две разпоредби във връзка с член 62б, втора алинея от Статута следва, че съдебният акт на Общия съд влиза в сила едва с изтичането на посочените срокове, а в случай на действително образуване на производство по преразглеждане — с приключването на това производство, правилата за което са описани в членове 194 и 195 от Процедурния правилник на Съда.

39. Доколкото обаче производството по преразглеждане би трябвало да е изключение, важно е запитващата юрисдикция да бъде уведомявана възможно най-бързо дали има (или няма) предложение за преразглеждане на съдебния акт на Общия съд. Съответно член 193а от Процедурния правилник на Съда предвижда тази юрисдикция да бъде незабавно уведомявана, ако не бъде направено предложение за преразглеждане и с това съдебният акт на Общия съд влезе в сила. В обратния случай тази юрисдикция ще трябва да изчака да разбере какво решение е взел Съдът по предложението на първия генерален адвокат, а ако предложението е прието, ще трябва да изчака приключването на производството по преразглеждане, за да узнае дали Съдът е потвърдил съдебния акт на Общия съд, или е установил, че този акт накърнява единството или съгласуваността на правото на Съюза, в който случай отговорът, даден от Съда на въпросите, подлежащи на преразглеждане, ще замести този на Общия съд.

II. **Разпоредби, приложими към преюдициалните запитвания, при които е необходима особена бързина**

40. При условията, предвидени в член 23а от Статута и в членове 105—114 от Процедурния правилник на Съда и член 237 от Процедурния правилник на Общия съд, при определени обстоятелства преюдициалното запитване може да бъде разгледано по реда на бързо или на спешно производство. Решението за разглеждане на делото по реда на тези производства се взема според случая от Съда или от Общия съд въз основа на представено от запитващата юрисдикция отделно, надлежно мотивирано искане, в което се излагат правните или фактическите обстоятелства, обосноваващи прилагането на това производство/производства, или по изключение — служебно, когато естеството на делото или конкретните обстоятелства по него явно налагат това.

Условия за разглеждане на делото по реда на бързото и на спешното производство

41. Съгласно член 105 от Процедурния правилник на Съда и член 237 от Процедурния правилник на Общия съд определено преюдициално запитване може да бъде разгледано по реда на бързо производство, в отклонение от разпоредбите на тези правилници, когато естеството на делото изисква то да бъде разгледано в кратки срокове. Доколкото това производство налага съществени ограничения за всички участници в производството, и по-специално за държавите членки, които трябва да представят писмено или устно становище в много по-кратки от обичайните срокове, разглеждане на делото по реда на посоченото производство трябва да се иска само ако особени обстоятелства установяват наличието на спешност, която обосновава бързо произнасяне на Съда или Общия съд по отправените въпроси. Това по-специално може да е така при голям и непосредствен риск за общественото здраве или околната среда, за който бързото произнасяне на Съда или Общия съд може да допринесе да се предотврати, или когато особени обстоятелства налагат в съвсем кратки срокове да се отстранят неясноти, засягащи основни въпроси на националното конституционно право и на правото на Съюза. Съгласно постоянната съдебна практика обаче големият брой лица или правоотношения, потенциално засегнати от акта, който трябва да постанови запитващата юрисдикция, след като е сезирала Съда с преюдициални въпроси, наличието на значителни икономически последици или пък задължението на запитващата юрисдикция да се произнесе бързо, сами по себе си не представляват извънредни обстоятелства, които да обосновават разглеждане на делото по реда на бързо производство.

42. Това важи на още по-голямо основание за спешното преюдициално производство по член 107 от Процедурния правилник на Съда. Въпросното производство, което се прилага само за Съда и само в областите, попадащи в обхвата на дял V относно пространството на свобода, сигурност и правосъдие от част трета от ДФЕС, всъщност налага още по-строги ограничения за съответните участници в производството, тъй като намалява броя на страните, които могат да представят писмено становище, и в изключително спешни случаи допуска изобщо да не бъде провеждана писмената фаза на производството пред Съда. Ето защо разглеждане на делото по реда на това производство трябва да се иска само ако с оглед на обстоятелствата е абсолютно необходимо Съдът да се произнесе съвсем бързо по отправените от запитващата юрисдикция въпроси.

43. Не е възможно тук изчерпателно да се изброят този тип обстоятелства, по-специално поради разнообразието и непрекъснатото развитие на правните норми на Съюза в областта на пространството на свобода, сигурност и правосъдие, но националната юрисдикция например може да направи искане за разглеждане на делото по реда на спешното преюдициално производство в случаите по член 267, четвърта алинея ДФЕС на задържане или лишаване от свобода на дадено лице, когато отговорът на поставения въпрос е решаващ за преценката на правното положение на това лице, или при спор за родителски права или за упражняването на родителските права по отношение на малки деца, по-специално когато изходът на спора в главното производство зависи от отговора на преюдициалния въпрос и разглеждането на делото по общия ред би могло да навреди сериозно, дори непоправимо, на отношенията между детето и (единия от) родителите му или на неговото развитие, както и на интеграцията му в неговата семейна и социална среда. За сметка на това чисто икономически интереси, колкото и

големи и легитимни да са те, правната несигурност, която засяга положението на страните по главното производство или на други страни в подобни спорове, големият брой лица или правоотношения, потенциално засегнати от акта, който трябва да постанови запитващата юрисдикция, след като е сезирала Съда с преюдициални въпроси, или пък големият брой дела, до които е възможно да се отнася съдебният акт на Съда, сами по себе си не представляват обстоятелства, които биха могли да обосноват разглеждане на делото по реда на спешното преюдициално производство.

Искане за разглеждане на делото по реда на бързото или на спешното производство

44. За да може Съдът или Общият съд в най-кратък срок да реши дали следва да приложи бързото или спешното преюдициално производство, в искането трябва точно да се изложат правните и фактическите обстоятелства, които установяват спешността, и по-специално рисковете, които биха възникнали, ако запитването се разгледа по общия ред. Доколкото е възможно, запитващата юрисдикция трябва също така да изложи накратко гледната си точка за отговора, който следва да се даде на отправените въпроси. Всъщност тази информация улеснява вземането на становище от страните по главното производство и другите заинтересовани субекти, които участват в производството, и така допринася за бързината на производството.

45. Искането за разглеждане на делото по реда на бързото или на спешното производство трябва във всеки случай да бъде направено недвусмислено, за да може секретариатът незабавно да установи, че се налага преписката да се разгледа по специален ред. За тази цел запитващата юрисдикция се приканва да уточнява кое от двете производства иска да се проведе в конкретния случай и да посочи в искането си съответния член от приложимия процедурен правилник (член 105 от Процедурния правилник на Съда или член 237 от Процедурния правилник на Общия съд, отнасящи се до бързото производство, или член 107 от Процедурния правилник на Съда, отнасящ се до спешното производство). Това уточнение трябва да фигурира на видно място в акта за преюдициално запитване или в отделно писмо на запитващата юрисдикция.

46. Що се отнася до самия акт за преюдициално запитване, в спешни случаи е още по-важно той да бъде кратък, тъй като това допринася за бързината на производството.

Кореспонденция между Съда или Общия съд и запитващата юрисдикция и страните по главното производство

47. Юрисдикцията, която прави искане за разглеждане на делото по реда на бързото или на спешното производство, се приканва да изпрати това искане и самия акт за преюдициално запитване — заедно с текста му във формат, който позволява редактиране — чрез приложението e-Curia или по електронна поща (DDP-GreffeCour@curia.europa.eu).

48. За да се улесни последващата комуникация на Съда или Общия съд със запитващата юрисдикция и със страните по главното производство, запитващата юрисдикция се приканва също да посочи свой електронен адрес, който Съдът или Общият съд да може да използва, както и електронните адреси на представителите на страните по главното производство.

ПРИЛОЖЕНИЕ

Основни елементи на преюдициалното запитване

Настоящото приложение припомня накратко основните елементи, които трябва да съдържа преюдициалното запитване. След тях са посочени точките от настоящите препоръки, в които е дадена по-подробна информация за съответните елементи.

Независимо дали се изпраща по електронен път или по пощата, преюдициалното запитване трябва да съдържа следната информация:

1) името на юрисдикцията, отправяща запитването, и евентуално компетентния съдебен състав или отделение (в това отношение вж. т. 3—7);

2) точната самоличност на страните по главното производство и евентуално лицата, които ги представляват пред запитващата юрисдикция (по отношение на страните по главното производство обаче вж. т. 21 и 22 от настоящите препоръки относно защитата на личните данни);

3) предмета на спора в главното производство и релевантните факти (вж. т. 15);

4) релевантните разпоредби от националното право и от правото на Съюза (вж. т. 15 и 16);

5) причините, поради които запитващата юрисдикция има въпроси относно тълкуването или валидността на правото на Съюза (вж. т. 8—11 и 15—18);

6) преюдициалните въпроси (вж. т. 19); и ако е необходимо:

7) евентуалната нужда запитването да бъде разгледано по специален ред, например да бъде разгледано особено бързо от Съда или Общия съд (вж. т. 40 и сл.).

От формална страна преюдициалните запитвания трябва да са напечатани, да съдържат дата и подпис и да постъпват в секретариата на Съда, за предпочитане по електронен път, заедно с всички документи, които са полезни и релевантни за разглеждането на делото (в това отношение вж. т. 20—24 от настоящите препоръки, а що се отнася до запитванията, налагащи особена бързина, т. 44—48).

Препоръчвани от Съда и Общия съд начини на изпращане

За да се гарантира оптимална комуникация с юрисдикциите, които отправят преюдициални запитвания, Съдът и Общият съд препоръчват да се използват следните начини на изпращане:

1) За подаване на преюдициалното запитване (или на останалите релевантни документи, свързани с това запитване):

   — подписан оригинал на преюдициалното запитване (или на останалите документи, свързани с това запитване): изпращане чрез приложението e-Curia. Правилата за достъп до това безплатно и обезопасено приложение, както и условията за използването му могат да се намерят на следния адрес: https://curia.europa.eu/jcms/jcms/P_78957/bg/,

   — позволяващ редактиране вариант на преюдициалното запитване (или на останалите документи, свързани с него): editable-versions@curia.europa.eu.

2) За изпращане на крайния съдебен акт (анонимизиран, ако е необходимо, по-специално за публикуването му онлайн), постановен от запитващата юрисдикция вследствие на съдебния акт на Съда или Общия съд по преюдициалното запитване: Follow-up-DDP@curia.europa.eu.